

DA AARHUS BLEV MODERNE

Mere om manden bag Klintegården på næste side

Klintegården. Det er 75 år siden, at en ingeniør med sans for beton støbte et af byens mest beundrede huse, som folk stadig kommer langvejs fra for at se. Klintegården havde alt det moderne samlet i sig.

Af Morten Svith
mosv@stiften.dk

AARHUS: Klintegården på Skovvejen er historien om dengang, det moderne kom til Aarhus - og Aarhus blev en moderne by. Og vi kan datere det modernes indtog ret nøjagtigt til 1938 - det år hvor den store, dobbelte beboelsesejendom stod færdig og med sine rene, hvide linjer, med store betonkonstruktioner, køkkenvaske i rustfrit stål, køleskabe, tagterrasser, og med sin legestue og restaurant.

Med Klintegården rykkede den europæiske modernisme for 75 år siden ind som en damper fra de brølende 1920'eres mest fremskridts-troende europæiske kredse, der har lagt til kaj i Aarhus.

Klintegården, der er tegnet, projekteret, bygget og finansieret af ingeniøren Ove Christensen og hans firma, forener det moderne, på hele tre punkter:

I den enkle, funktionalistiske arkitektur. I byggeteknikken. Hvor alle andre svægede til røde, fuldmurede huse, er Klintegården opført i jernbeton. Det er støbt på stedet.

Og i den kollektivistiske tankegang. Lejlighederne er af beskeden størrelse - til gengæld myldrede det med fællesrum og fællesfaciliteter for beboerne.

Mere om det senere.

Boliger til en ny elite

»Det var klart et byggeri for en elite. Det var dyrt at bo i Klintegården. Lejerne var blandt andet professorer og andre lærere fra universitetet, der jo var startet få år før, Klintegården blev bygget,« fortæller arkitekt Peter Bech-Jensen, der i 25 år har haft tegnestue i en stor stuelejlighed i Klintegården.

Han er en slags arkitektonisk vicevært for byggeriet, der i da består af omkring 150 ejerlejligheder.

Her er stille i gårdrummet mellem de to bygninger. Ingen legende børn, som dengang unge familier flyttede ind i nybyggeriet.

»Her bor mange pensionister i dag. Mange der er blevet trætte af den store have og har solgt deres hus. Og så bor her mange arkitekter,« fortæller Peter Bech-Jensen.

Topmoderne fællesskab

Han har tegnestue i det, der engang var en billedstue, hvor Klintegårdens mandlige beboere kunne mødes og hygge sig. Næsten helt oppe i toppen af bygningen har tegnestuen mødelokale og arkiv i det, der oprindeligt var beboernes vinterhave, hvor de kunne sidde om aftenen i de køligere måneder.

Da Ove Christensen købte grunden, hvor Klintegården er bygget, lå der to villaer fra 1890'erne. De ligger der stadig som en integreret del af bebyggelsen.

I dag er villaerne udstykket i lejligheder, men tidligere husede den ene en legestue for bebyggelsens børn, mens der i den anden var pensionat, hvor beboerne kunne gå ned og spise deres aftensmad. Klintegården rummede også gæsteværelser og et selskabslokale med køkken, beboerne kunne leje.

»Og lejlighederne var meget moderne, der

var køleskabe i alle lejligheder. Der var trukket rør gennem hele bygningen med freon til at drive køleskabene, fortæller Peter Bech-Jensen.«

Lys, luft og fremskridtstro

Fra gaden syner Klintegården speciel i husrækken op ad Skovvejen, men det er først, når man ser bebyggelsen fra gårdrummet mellem de to husrækker - og ikke mindst fra vandsiden - man forstår, hvorfor arkitekter og arkitektstuderende stadig her 75 år senere kommer i flokke for at kigge på.

Med sine buede altaner, sine terrasser, runde køjvinduer og med en tagterrasse, der giver illusioner om et skibsdæk, er der tale om arkitektur af meget høj klasse.

»Klintegården er et af byens bedste og smukkeste byggerier. Det signalerer lys, luft og fremskridtstro. Alt muligt andet end de gamle dyder. Arkitekturen er renset for alt det forlorne,« siger Aarhus tidligere stadsarkitekt, Gösta Knudsen og fortsætter med et grin:

»Det eneste, der er galt med Klintegården, er, at den er tegnet af en ingeniør.« Gösta Knudsen fremhæver også bebyggelsens unikke placering.

»Klintegården har kontakten til land og til vand. Til skoven. Og til den dengang nye lystbådehavn, der også var signal om noget nyt: folk begyndte at få fritid,« siger Gösta Knudsen.

Beton-stolthed

Der er aftryk af forskallingsbrædder overalt på de hvide mure. Ove Christensen stod i den grad ved, at husene er bygget i beton. Jern og beton - og det hele inklusive etageadskillelser og trapper er støbt på stedet. En ny og moderne teknik, som han ikke fattede, at resten af den danske byggebranche ikke tog til sig. Det skulle den gøre siden.

Faktisk reklamerede Ove Christensen ligefrem for jernbeton-byggeri på små relieffer over dørpartierne i nogle af Klintegårdens op-

gange, der viser, hvordan huset er blevet bygget. Moderne byggeteknik ja, men også sparsommelig. Når betonen var størket og forskallingsbrædderne blev taget af blev de genbrugt som skillevægge i lejlighederne - isoleret med rør og puds.

»Ove Christensen boede selv på et tidspunkt i Klintegården, som han jo selv havde finansieret. På et tidspunkt gik han konkurs, og Klintegården blev overtaget af en af hans store kreditorer, stålfirmaet S.C. Sørensen fra Randers. Det udstykkede i 1970 udstykkede det hele i ejerlejligheder, som det siden har solgt i takt med at lejerne fraflyttede,« fortæller Peter Bech-Jensen.

I dag er der kun én lejer tilbage i Klintegården. En ældre dame, der flyttede ind som ung pige for 75 år siden, og som på nær nogle få år har boet her lige siden.

Fredet og dyr i drift

Klintegården er for nylig blevet fredet. Omfan-

get af fredningen er endnu ikke endeligt afklaret. Beboerne protesterer mod, at ikke bare det ydre, mens også lejlighedernes indre er omfattet af fredningen. Sagen ligger nu til afgørelse på kulturminister Marianne Jelveds bord.

Facaden mod Skovvejen blev sat i stand i 2000, og i 2005 var det butiksfacaden i stueplans tur. Den blev ført tilbage til den oprindelige udformning med skrå indhak ved de enkelte butiksgange.

Gennem flere år har ejerforeningen nu arbejdet med planer om at skifte vinduerne på vandsiden og isolere facaden der. Nok var Ove Christensen fremskridtsorienteret men forudse nutidens behov for at spare på energien, kunne han ikke. Beton-ydermurene er blot 12 centimeter tykke - indvendigt isoleret med to centimeter kork og en centimeter puds. Det kan aflæses på varmeregningen.

»Vinduerne og isoleringen vil koste mindst 12 mio. kr Det har vi ikke råd til i ejerforeningen. Det er næsten ikke til at løfte for os øko-

nomisk at holde Klintegården,« siger Peter Bech-Jensen.

Måske fredningen nu kan gøre det nemmere at finde sponsorer til projektet.

Et kikk ud på fremtiden

Ude i det parklignende gårdrum mellem de to husrækker kigger man gennem portåbningen lige ud på Isbjerg - der lægger an til at kunne blive vartegn for en ny tids moderne Aarhus.

Den gamle stadsarkitekt, Gösta Knudsen, mener nu ikke, at Isbjerg helt har potentiale til samme berømmelse som Klintegården.

»Jeg tror aldrig, Isbjerg får samme status som Klintegården. Isbjerg er nyt i sit formsprog, akkurat som Klintegården i sin tid var det, men når det gælder byggeteknikken, er Isbjerg på ingen måde grænseoverskridende,« siger han.

Relieffer i Klintegården: Jernbinder i arbejde.

Forskallingsarbejde.

Betonen bliver blandet. Foto: Kim Haugaard.

Tagterrassen på Klintegården minder med køjer, ræling og udsigt mest af alt om et skibsdæk. Peter Bech-Jensen er hus-arkitekten i den berømte ejendom, der står som et vartegn for det modernes indtog i Aarhus. Foto: Axel Schütt.

Fødselsdag og rundvisning i dag

AARHUS: Klintegården fejrer i dag sin 75 års fødselsdag. Der er reception i gårdhaven og mulighed for en lille rundvisning mellem kl. 10 og 12.

Senere er der festligheder for Klintegårdens beboere.

På ejerforeningens hjemmeside, www.klintegaarden-aarhus.dk, kan man finde en masse oplysninger om Klintegården og dens historie.

Historien om Klintegården og ikke mindst om dens skaber, ingeniøren Ove Christensen, bliver fortalt i en artikel i tidsskriftet Architectura nr. 27 fra 2005 af Mogens Brandt Poulsen. Artiklen har også en fyldig omtale af Ove Christensens øvrige byggerier i Aarhus.

Gårdrummet med springvand og skulpturer. Klintegården var fra starten boliger for en moderne elite med lyst til fællesskab - og med penge på lommen. Foto: Axel Schütt.